A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (hatodik tanács)

2016. május 12.*

„Pénzügyi támogatás — Kutatás — Kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogram (2007–2013) — Az eDIGIREGION projekt — Vállalkozás részvételét elutasító bizottsági határozat — Megsemmisítés iránti kereset — Keresetindítási határidő — Kezdet — Elfogadhatatlanság — Szerződésen kívüli felelősség — Nem vagyoni kár — Magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértése”

A T-468/14. sz. ügyben,

a **Holistic Innovation Institute, SLU** (székhelye: Pozuelo de Alarcón [Spanyolország], képviseli kezdetben: R. Muñiz García, később: J. Marín López ügyvédek)

felperesnek

az **Európai Bizottság** (képviseli: R. Lyal, meghatalmazotti minőségben, segítője: J. Rivas Andrés ügyvéd)

alperes ellen,

az egyrészről az EUMSZ 263. cikk alapján benyújtott, a felperesnek az eDIGIREGION projektben való részvételét elutasító, 2014. március 13-i ARES (2014) 710158. számú bizottsági határozat megsemmisítésére irányuló kérelme, másrészről az EUMSZ 268. cikk alapján benyújtott, a felperes által az e határozat miatt állítólagosan elszenvedett 3 055 000 EUR és kamatai mértékű kár megtérítése, valamint az elszenvedett kár megállapítása céljából szakértő kirendelésére irányuló kérelme tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök, F. Dehousse (előadó) és A. M. Collins bírák,

hivatalvezető: J. Palacio González főtanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2016. január 14-i tárgyalásra,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: spanyol.

Ítéletet

A jogvita előzményei

1 A felperes Holistic Innovation Institute, SLU egy 2011 júniusában alapított, elsősorban távközléssel, fejlesztéssel, távközlési tanácsadási szolgáltatásokkal, kutatással és innovációval foglalkozó spanyol gazdasági társaság. A cég képviselője és egyetlen tisztségviselője korábban a 2012 februárjában végelszámolással megszűnt R. társaság elnöke és tisztségviselője volt.

2 2012-ben és 2013-ban a felperes, valamint tizenöt másik vállalkozás és regionális gazdasági szereplő részt vett egy konzorciumban, javaslatot benyújtva az eDIGIREGION (Realising Digital Agenda Through Transnational Cooperation Between Regions) projektben való részvételre.

3 Ez a projekt a régiók közötti határokon átnyúló együttműködésnek köszönhető digitális menetrend megvalósítására irányul. A projektet az Európai Közösség kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs tevékenységekre vonatkozó hetedik keretprogramjáról (2007–2013) szóló, 2006. december 18-i 1982/2006/EK európai parlamenti és tanácsi határozat (HL 2006. L 412., 1. o.) keretében az Európai Közösségek Bizottsága indította. Az eDIGIREGION projektet 36 hónapos időszakra, az Európai Unió legfeljebb 2 999 971 euró összegű pénzügyi hozzájárulásával tervezték.

4 Miután a konzorcium által a Bizottsághoz benyújtott javaslat az első értékelés keretében a megszerezhető 15 pontból összesen 13-at kapott, a Bizottsággal folytatott tárgyalási szakasz 2013 februárjában megkezdődött.

5 2013 áprilisában a Bizottság további információkat kapott, amelyek elsősorban az R. társaságnál korábban lefolytatott pénzügyi ellenőrzés eredményeire, a felperes és az R. társaság közötti hasonlóságra, valamint a felperes működési és pénzügyi kapacitásához kapcsolódó egyéb szempontokra vonatkoztak.

6 A Bizottság 2013. május 28-án, 29-én, június 12-én, 19-én és július 2-án küldött e-mailjeiben tájékoztatást kért a felperestől annak pénzügyi és működési adataira és különösen személyzeti kapacitására vonatkozóan. A felperes képviselője 2013. május 29-án, június 4-én, 13-án és 19-én e-mailben válaszolt.

7 Keltezés nélküli, ám az ügyiratok tanúsága szerint 2013. szeptember 20-án kelt levelében a Bizottság közölte a felperessel, hogy átfogóan értékelte annak működési és pénzügyi kapacitását, és végül azt állapította meg, hogy a felperes nem bizonyította a projektjavaslatban foglalt feladatok elvégzésére való alkalmasságát. A Bizottság ezért úgy döntött, hogy elutasítja a felperes eDIGIREGION projektben való részvételét.

8 2013. szeptember 30-i levelével a felperes megerősítette a Bizottságnak, hogy megkapta az eDIGIREGION projektben való részvételének elutasítását közlő levelet. Kifogásolta az elutasítást, és közölte, hogy kész megadni a működési és pénzügyi kapacitásának bizonyításához szükséges információkat, továbbá értékelésének felülvizsgálatára kérte a Bizottságot.

9 2015. október 15-i levelével a Bizottság elismerte a kifogásolás átvételét, és közölte, hogy a felperes 2013 novemberében választ fog kapni.

10 2013 októberében és novemberében a felperes képviselője és a Bizottság, illetve az eDIGIREGION projekt koordinátora e-mailt váltottak egymással. 2013. november 29-i levelében a Bizottság közölte a felperessel, hogy nem késleltette szándékosan a tárgyalásokat, nem hozott nyilvánosságra bizalmas információkat, illetve nem gyakorolt bármely olyan nyomást harmadik személyekre, amely a felperes részvételének elutasítását eredményezte volna. A Bizottság megerősítette, hogy éppen újraértékeli azt az

információt, amelyre az eDIGIREGION projektben való részvételét elutasító határozatot alapította, és jelezte, hogy ha az újraértékelés kedvező megállapításokra vezet, akkor nem fogja ellenezni, hogy a felperes újra csatlakozzon a konzorciumhoz. A Bizottság azonban arról is tájékoztatta a felperest, hogy az újraértékelés nem eredményezheti a tárgyalások felfüggesztését.

11 2013. december 20-i levelével a Bizottság részletesen érvelve megerősítette arra vonatkozó értékelését, hogy a felperes eDIGIREGION projektben való részvételét el kell utasítani, mivel nem rendelkezik elegendő igazgatási és adminisztratív kapacitással, műszaki és tudományos kapacitásáról valótlan benyomást keltett, és csekély társfinanszírozói képességgel bír.

12 2014. január 14-én a felperes a Bizottság kutatásért, innovációért és tudományért felelős tagjának címzett levelében vitatta a Bizottság által adott értékelést, leveléhez pedig mellékletként csatolta a Bizottság 2013. december 20-i érveire válaszul megfogalmazott érveit.

13 2014. március 13-én kelt és 2014. március 21-én kézhez vett tértivevényes ajánlott levelében, amelynek mellékletében részletes választ adott a felperes érveire, a Bizottság arról tájékoztatta a felperest, hogy helybenhagyta a korábban a 2013. december 20-i levélben közölt megállapításokat, a tárgyalásból való kizárására vonatkozó határozata jogerőre emelkedett, és a felperes az EUMSZ 263. cikk alapján a levél közlésétől számított két hónapon belül keresetet indíthat a Törvényszék előtt. A Bizottság tisztázta, hogy a felperes által erre a levélre adott válaszok nem függesztik fel a keresetindítási határidőt.

14 2014. április 2-i levelével a felperes tájékoztatta a Bizottságot, hogy értékelését hibásnak tartja és bírósági úton meg kívánja támadni.

15 2014. május 12-i levelével a Bizottság azt válaszolta a felperesnek, hogy a részvételének elutasításához fűzött indokolást korábban már kifejtette, és mivel új elemek nem merültek fel, nem kíván hozzá további észrevételt fűzni.

16 A támogatási megállapodást 2014. március 28-án a felperes nélkül írták alá.

Az eljárás és a felek kérelmei

17 A Törvényszék Hivatalához 2014. június 24-én benyújtott keresetlevelével a felperes előterjesztette a jelen keresetet.

18 Az előadó bíró jelentése alapján a Törvényszék (hatodik tanács) a szóbeli szakasz megnyitásáról határozott. A Törvényszék eljárási szabályzatának 89. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében a Törvényszék felhívta a feleket arra, hogy írásban válaszoljanak a kártérítési kereset elfogadhatóságára vonatkozó kérdésre. A felek ennek a kérésnek a megszabott határidőn belül eleget tettek.

19 A Törvényszék a 2016. január 14-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az általa feltett kérdésekre adott válaszait.

20 A felperes azt kéri, hogy a Törvényszék:

– semmisítse meg az őt az eDIGIREGION projektből kizáró bizottsági határozatot;

– rendeljen ki igazságügyi szakértőt és jelöljön ki szakértőt az általa elszenvedett vagyoni kár felbecsülésére;

– szerezze be egyes projektkoordinátorok tanúvallomását;

– kötelezze a Bizottságot kártérítés címén 3 055 000 EUR és kamatai megfizetésére, illetve másodlagosan az igazságügyi szakértő által meghatározott összeg megfizetésére;

– tegye közzé a Törvényszék által meghozandó ítéletet a szakmédiában, de legalább egyes bizottsági hírlevelekben;

– a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.

21 A Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:

– nyilvánítsa a megsemmisítés iránti keresetet elfogadhatatlannak, másodlagosan pedig megalapozatlannak;

– utasítsa el a kártérítési kérelmet mint megalapozatlant;

– a felperest kötelezze a költségek viselésére.

A jogkérdésről

A megsemmisítés iránti keresetről

22 A Bizottság arra hivatkozik, hogy a megsemmisítési iránti kérelem elkésettnek, ezért elfogadhatatlannak minősül. Állítása szerint a megtámadott határozatot 2014. március 21-én közölték a felperessel, a keresetet pedig csak 2014. június 24-én, azaz a keresetindítási határidő lejártát követően nyújtották be. A viszonválaszban hozzáfűzi ehhez, hogy a megtámadott határozat a címzettel való közlésétől számítva joghatással bír, és nem szükséges közzétenni. Továbbá a keresetlevél digitális aláírással ellátott eredeti változatát e-mailben már 2014. május 20-án megküldték, míg az eljárási iratok benyújtásának egyetlen elektronikus eszköze az e-Curia alkalmazás. Ezenkívül a Törvényszék Hivatala az aláírt keresetlevél eredeti példányát csak június 14-én, azaz a Törvényszék 1991. május 2-i eljárási szabályzata 43. cikkének 6. §-ában előírt tíznapos póthatáridő lejárta után kapta meg.

23 A felperes azt állítja, hogy a kereset elfogadható. Előadja, hogy a keresetindítási határidő a megtámadott határozat közzétételétől számít, és az ellenkérelemben nem szerepel a közzététel időpontja. Azt is állítja, hogy a digitális tanúsítvánnyal aláírt keresetet már a megtámadott határozat közzététele előtt, a keresetindítási határidőn belül benyújtotta. Hozzáfűzi, hogy betartotta a Törvényszék által hiánypótlásra adott határidőt. A tárgyaláson a hatékony jogorvoslathoz való joga betartásának szükségességére és menthető tévedés fennállására hivatkozott.

24 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 263. cikk hatodik bekezdése értelmében a megsemmisítési iránti keresetet esettől függően a megtámadott aktus közzétételétől vagy a felperessel történő közlésétől, illetve ennek hiányában attól a naptól számított két hónapon belül kell megindítani, amikor arról a felperes tudomást szerzett. Az EUMSZ 297. cikk (2) bekezdéséből továbbá az következik, hogy a címzetti kört tartalmazó határozatokról értesíteni kell a címzettjeiket, és azok az értesítéssel lépnek hatályba. Ezenkívül az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 102. cikkének 2. §-a értelmében az eljárási határidők a távolságra tekintettel tíznapos átalányhatáridővel meghosszabbodnak.

25 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a keresetindítási határidő eljárásgátló jellegű, azt a jogi helyzetek egyértelműségének és bizonyosságának biztosítása, és az igazságszolgáltatás területén minden hátrányos megkülönböztetés vagy önkényes eljárás megelőzése érdekében vezették be, és az uniós bíróság feladata, hogy hivatalból vizsgálja annak betartását (1997. január 23-i Coen-ítélet, C-246/95, EBHT, EU:C:1997:33, 21. pont; 2012. december 6-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-167/10, nem tették közzé, EU:T:2012:651, 37. pont).

26 A jelen ügyben a megtámadott határozatot a 2014. március 13-i bizottsági határozat tartalmazza, amelyet tértivevényes ajánlott levélben küldtek meg a felperesnek. Nem vitatott, hogy a felperes azt 2014. március 21-én kapta meg. A levél továbbá pontosította, hogy a felperest a tárgyalásból kizáró határozat jogerőre emelkedett, és a felperes az EUMSZ 263. cikk alapján a szóban forgó levél közlésétől számított két hónapon belül keresetet indíthat a Törvényszék előtt. A levél azt is tisztázta, hogy a felperes válaszai nem függesztik fel a keresetindítási határidőt.

27 Következésképpen a felperes válaszában foglaltakkal ellentétben a megtámadott határozatot nem kellett közzétenni, és a keresetindítási határidő a távolságra tekintettel járó határidőt is figyelembe véve 2014. június 2-án lejárt.

28 A felperes valóban küldött e-mailben keresetlevelet 2014. május 20-án. Emlékeztetni kell azonban arra, hogy az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-a alapján az a nap, amelyen a beadvány aláírással ellátott eredeti példányának másolata faxon vagy e-mailben a Törvényszék Hivatalához beérkezik, az eljárási határidők számításának szempontjából csak akkor irányadó, ha a beadvány aláírással ellátott eredeti példányát a fax vagy az e-mail beérkezését követően legkésőbb tíz napon belül benyújtják a Hivatalhoz.

29 Márpedig a jelen ügyben a keresetlevél aláírt eredeti példánya csak 2014. június 6-án, azaz az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-ában előírt tíznapos határidő lejártát követően érkezett be a Törvényszék Hivatalához.

30 Az eredeti példányon nem szerepelt továbbá a felperes ügyvédjének saját kezű aláírása, hanem csak a felperes saját kezű aláírása és az ügyvédje aláírásának másolata.

31 Az aláírásra jogosult ügyvéd által aláírt keresetlevél eredeti példánya bemutatásának elmaradása azonban nem tartozik azon alaki szabálytalanságok közé, amelyek az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikkének 6. §-ának megfelelően hiánypótlással orvosolhatók. E követelményt lényeges eljárási szabálynak kell tekinteni, és szigorúan kell alkalmazni oly módon, hogy a megsértése az eljárási határidők lejártát követően a kereset elfogadhatatlanságát vonja maga után (2011. szeptember 22-i Bell & Ross kontra OHIM ítélet, C-426/10 P, EU:C:2011:612, 42. pont, 2012. szeptember 21-i Noscira kontra OHIM végzés, C-69/12 P, nem tették közzé, EU:C:2012:589, 22. és 23. pont; 2007. május 23-i Parlament kontra Eistrup ítélet, T-223/06 P, EU:T:2007:153, 48. és 51. pont).

32 A felperes arra alapított érvét, hogy az általa elkövetett tévedés menthető, mivel a spanyol jogban hiánypótlásra van lehetőség, ha nem szerepel a keresetlevélen az ügyvéd aláírása, el kell utasítani. A menthető tévedés fogalmát ugyanis szigorúan kell értelmezni, és az csak kivételes körülményekre vonatkozhat (2011. szeptember 22-i Bell & Ross kontra OHIM ítélet, C-426/10 P, EU:C:2011:612, 47. pont). Márpedig a Hivatalhoz benyújtandó eljárási iratok elkészítése, ellenőrzése és felülvizsgálása az érintett fél ügyvédjének felelőssége alá tartozik, és a jelen ügyben a felperesnek a nemzeti jogra vonatkozó érveiből nem lehet az alkalmazandó ítélkezési gyakorlat értelmében vett kivételes körülmények fennállására következtetni.

33 Ezenkívül az a tény, hogy a keresetlevélen az ügyvéd aláírásának hiánya esetén az uniós jogban nincsen lehetőség hiánypótlásra (lásd a fenti 31. pontot), nem kérdőjelezi meg a hatékony jogorvoslathoz való jogot. Az eljárási szabályok szigorú alkalmazása felel meg a jogbiztonság követelményének, illetve annak a feltételnek, hogy az igazságszolgáltatásban ne érvényesülhessen hátrányos megkülönböztetés vagy önkényes eljárás. Jóllehet a keresetlevelek benyújtására vonatkozó feltételek és a keresetindítási határidők korlátozzák az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, ez nem veszélyezteti a hatékony bírói jogvédelemhez való jog lényegét, mivel a szóban forgó szabályok egyértelműek és az értelmezésük nem jelent különösebb nehézséget (lásd ebben az értelemben: 2012. szeptember 21-i Noscira kontra OHIM végzés, C-69/12 P, nem tették közzé, EU:C:2012:589, 33–35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

34 Ebből az következik, hogy nem tartották be az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 43. cikkének 6. §-ában foglalt feltételeket, és a felperes 2014. május 20-i küldeménye nem tekinthető érvényesen benyújtott keresetnek.

35 A felperes egyébiránt azt állítja, hogy a keresetindítási határidőn belül benyújtott egy digitális tanúsítvánnyal aláírt keresetet. Az e-Curián keresztül 2014. június 24-én benyújtott kereset azonban szintén elkésettnek tekinthető, mivel a határidő 2014. június 2-án járt le.

36 Következésképpen a megsemmisítés iránti keresetet mint elfogadhatatlant el kell utasítani, és nem szükséges érdemben megvizsgálni a felperes által előterjesztett érveket.

A kártérítési kérelemről

37 A felperes először is azt állítja, hogy a megtámadott határozat hibának minősíthető és komoly gazdasági következményekkel járt rá nézve. Az eDIGIREGION, valamint más projektek tekintetében bevételkiesésre hivatkozik, és kiemeli az intézményi ügyfelekre és a versenyképességére gyakorolt kedvezőtlen hatást. A kárát 3 055 000 euróra becsüli, a felmerült vagyoni kára megbecsülése céljából pedig szakértő kijelölését is kéri. Másodszor arra hivatkozik, hogy a Bizottság általi lejáratás miatt kár érte a hitelességét, és erre tekintettel a Törvényszék határozatának nyilvánosságra hozatalát és közzétételét kéri.

38 A felperes a Törvényszék által a kártérítés iránti kérelem elfogadhatóságára vonatkozó kérdésére válaszul hangsúlyozta, hogy a Bizottság nem hivatkozott az említett kereset elfogadhatatlanságára, és azt állítja, hogy az elfogadható.

39 A Bizottság vitatja ezt az érvelést, és a Törvényszék kérdésére válaszul úgy érvel, hogy a kártérítés iránti kérelem elfogadhatatlan.

40 Emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 340. cikk második bekezdése alapján szerződésen kívüli felelősség esetén az Unió a tagállamok jogában közös általános elveknek megfelelően megtéríti az intézményei vagy alkalmazottai által feladataik teljesítése során okozott károkat.

41 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az Uniónak a szervei jogellenes magatartásáért fennálló, a fent említett rendelkezés értelmében vett szerződésen kívüli felelősségének megállapításához több feltétel együttes teljesülése szükséges: nevezetesen az intézménnyel szemben kifogásolt magatartás jogellenessége, a kár tényleges jellege, valamint a felrótt magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggés (1982. szeptember 29-i Oleifici Mediterranei kontra EGK ítélet, 26/81, EU:C:1982:318, 16. pont; 2008. szeptember 9-i FIAMM és társai kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-120/06 P és C-121/06 P, EU:C:2008:476, 106. és 164–166. pont; 2014. október 16-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-297/12, nem tették közzé, EU:T:2014:888, 28. pont). Ezenkívül az érintett intézménynek felrótt jogellenes magatartásra vonatkozó feltétellel kapcsolatban az ítélkezési gyakorlat megköveteli a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértésének bizonyítását. Annak megállapításához, hogy valamely jogsértés kellően súlyos-e, az a döntő tényező, hogy az érintett uniós intézmény vagy szerv a mérlegelési jogkörének korlátait nyilvánvalóan és súlyosan túllépte-e (lásd ebben az értelemben: 2000.július 4-i Bergaderm és Goupil kontra Bizottság ítélet, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 42–44. pont; 2005. március 17-i AFCon Management Consultants és társai kontra Bizottság ítélet, T-160/03, EU:T:2005:107, 93. pont; 2014. október 16-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-297/12, nem tették közzé, EU:T:2014:888, 29. pont).

42 A kár ténylegességére vonatkozó feltételt illetően meg kell jegyezni, hogy az Unió felelőssége csak akkor állapítható meg, ha a felperes ténylegesen valós és meghatározott kárt szenvedett el, aminek bizonyítása a felperesre hárul (2014. október 14-i Giordano kontra Bizottság ítélet, C-611/12 P, EU:C:2014:2282, 36. pont; 2014. október 16-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-297/12, nem tették közzé, EU:T:2014:888, 30. pont).

43 A felrótt magatartás és a hivatkozott kár közötti okozati összefüggésre vonatkozó feltételt illetően az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy az állított kárnak a felrótt magatartásból kellőképpen közvetlenül kell következnie, vagyis ez utóbbinak a kár meghatározó okának kell lennie, és ezt a felperesnek kell bizonyítania (1992. január 30-i Finsider és társai kontra Bizottság ítélet, C-363/88 és C-364/88, EU:C:1992:44, 25. pont; 2011. szeptember 20-i Evropaïki Dynamiki kontra EIB ítélet, T-461/08, EU:T:2011:494, 209. pont).

44 Amennyiben az Unió szerződésen kívüli felelőssége megállapításának három feltétele közül valamelyik nem teljesül, a kártérítési kérelmeket el kell utasítani, anélkül hogy vizsgálni kellene a másik két feltétel teljesülését (2014. október 16-i Evropaïki Dynamiki kontra Bizottság ítélet, T-297/12, nem tették közzé, EU:T:2014:888, 33. pont; lásd még ebben az értelemben: 1994. szeptember 15-i KYDEP kontra Tanács és Bizottság ítélet, C-146/91, EU:C:1994:329, 81. pont).

45 Emlékeztetni kell továbbá arra is, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint az EUMSZ 340. cikk második bekezdésén alapuló kártérítési kereset az uniós jogorvoslati rendszerben önálló jogorvoslatnak minősül, és ezért a megsemmisítés iránti kérelem elfogadhatatlansága önmagában véve nem eredményezi a kártérítési kérelem elfogadhatatlanságát (1995. március 15-i COBRECAF és társai kontra Bizottság ítélet, T-514/93, EU:T:1995:49, 58. pont, 2002. október 17-i Astipesca kontra Bizottság ítélet, T-180/00, EU:T:2002:249, 139. pont).

46 Jóllehet valamely fél anélkül nyújthat be felelősség megállapítása iránti keresetet, hogy kérnie kellene a neki kárt okozó jogellenes aktus megsemmisítését, ezen az úton azonban nem kerülheti meg az ugyanezen jogellenesség megállapítása és az ugyanezen anyagi követelések iránti kérelem elfogadhatatlanságát (1995. október 26-i Pevasa és Inpesca kontra Bizottság végzés, C-199/94 P és C-200/94 P, EU:C:1995:360, 27. pont).

47 A kártérítési keresetet ezért elfogadhatatlannak kell minősíteni abban az esetben, ha az valójában egy jogerőre emelkedett egyedi határozat visszavonására irányul, és ha annak helyt adnának, az a határozat joghatásainak megszűnését eredményezné (lásd ebben az értelemben: 1987. január 15-i Krohn Import-Export kontra Bizottság ítélet, 175/84, EU:C:1987:8, 32. és 33. pont; 1995. március 15-i COBRECAF és társai kontra Bizottság ítélet, T-514/93, EU:T:1995:49, 58. és 59. pont; 2002. október 17-i Astipesca kontra Bizottság ítélet, T-180/00, EU:T:2002:249, 140. pont). Így van ez abban az esetben is, ha a felperes kártérítési kérelem benyújtásával ugyanazt az eredményt kívánja elérni, mint amellyel számára a megsemmisítés iránti kereset sikeressége járt volna, amelyet azonban nem terjesztett elő határidőn belül (lásd ebben az értelemben: 2010. október 4-i Ivanov kontra Bizottság végzés, C-532/09 P, nem tették közzé, EU:C:2010:577, 24. pont).

48 Ezenkívül a kártérítési kereset abban az esetben is egy jogerőre emelkedett határozat joghatásainak megszűnését eredményezhetné, ha a felperes nagyobb, de azt is magában foglaló előnyt kíván vele elérni, amelyet a megsemmisítést kimondó ítélettel érhetett volna el. Ilyen esetben azonban a kártérítési kereset elfogadhatatlansága megállapításának feltétele a kártérítési kereset és a megsemmisítés iránti kereset közötti szoros kapcsolat fennállása (2011. május 24-i Power-One Italy kontra Bizottság végzés, T-489/08, nem tették közzé, EU:T:2011:238, 46. pont).

49 Továbbá a kártérítési kérelmek elfogadhatóságát a bíróság hivatalból vizsgálhatja, amennyiben az a közérdeket érinti (2002. október 17-i Astipesca kontra Bizottság ítélet, T-180/00, EU:T:2002:249, 139. pont).

50 A fenti megfontolások tükrében kell a vagyoni és nem vagyoni kárra hivatkozó felperes érveit megvizsgálni.

A vagyoni kárról

51 A felperes azt állítja, hogy az általa elszenvedett vagyoni kár három külön részből áll.

52 Először is 438 165 euró megtérítését kéri, amely összeg az eDIGIREGION projekthez kapcsolódó támogatás elvesztésének felel meg.

53 Meg kell állapítani, hogy ez a kérelem olyan összeg megfizettetésére irányul, amely pontosan azon jogok számszerűsíthető összegének felel meg, amelytől a megtámadott határozat megfosztotta őt. Az említett kérelem tehát közvetetten az őt a projektből kizáró egyedi határozat megsemmisítését célozza meg, és ugyanazt az eredményt kívánja elérni, mint amelyre a megsemmisítés iránti kereset is irányul.

54 Márpedig a felperest az eDIGIREGION projektből kizáró határozat megsemmisítése iránt benyújtott keresetet a Törvényszék előzőleg elfogadhatatlannak nyilvánította (lásd a fenti 36. pontot), és ezért ez a határozat jogerőre emelkedett.

55 Következésképpen a fenti 46. és 47. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat alapján elfogadhatatlan az említett projekt tekintetében a támogatás elvesztéséhez kapcsolódó, 438 168 euró összegű kár megtérítése iránti kereset.

56 Másodszor a felperes lényegében a 2014-es, 2015-ös és 2016-os évekre betervezett bevételek elvesztéséhez kapcsolódó, a három évre külön-külön számítva 146 055 euró összegű kár fennállására hivatkozik. A válaszban a projektből eredő további előnyöknek megfelelő mértékű kárra és a költségvetésében meghatározottat meghaladó összegre, valamint a jövőbeni versenyképessége érintettségéhez és az ismeretei hasznosíthatóságának hiányához kapcsolódó kárra hivatkozik.

57 Azonban ez a kérelem is olyan összeg megfizettetésére irányul, amelytől a megtámadott határozat megfosztotta őt. E kérelemmel a felperes ugyanis azt kívánja elérni, hogy pénzügyi szempontból ugyanabba a helyzetbe kerüljön, mint amelyben akkor lenne, ha nem hozták volna meg a projektből való kizárásáról szóló határozatot. Az ezen összegek megfizettetésére irányuló kérelem tehát a fenti 48. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében szoros kapcsolatot mutat a felperest a projektből kizáró határozat megsemmisítésével. Az erre irányuló kérelem tehát szintén elfogadhatatlan.

58 Ezenkívül még ha a megsemmisítés iránti keresettel fennálló kapcsolat nem is minősülne kellően szorosnak ahhoz, hogy a betervezett bevételek elvesztéséhez kapcsolódó kár megtérítése iránti kérelem elfogadhatatlanságát vonja maga után, e kérelmet mint megalapozatlant mindenesetre akkor is el kellene utasítani. A 2014-es, 2015-ös és 2016-os évekre betervezett bevételek elvesztésére vonatkozóan hivatkozott számadatok ugyanis egyáltalán nem megalapozottak. Az Unió felelőssége továbbá csak akkor állapítható meg, ha a felperes ténylegesen valós és meghatározott kárt szenvedett el, aminek bizonyítása utóbbira hárul a fenti 42. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében. Márpedig az említett tervezések nem tekinthetők az ítélkezési gyakorlat értelmében vett valós és meghatározott kár bizonyítékának. Ugyanez vonatkozik a felperes jövőbeni versenyképessége érintettségéhez és az ismeretei hasznosíthatóságának hiányához kapcsolódó károkra is.

59 Ez a kérelem tehát elfogadhatatlan és mindenképpen megalapozatlan.

60 Harmadszor, az eDIGIREGION projekten kívüli más projektekkel kapcsolatos bevételkiesést illetően a felperes az INACHUS és a ZONeSEC projekteket említi. Egyúttal az ezen projektekhez kapcsolódó összegeket is megnevezi: 359 500 euró összegű támogatás az INACHUS projekt esetében és 421 750 euró összegű támogatás a ZONeSEC projekt esetében, valamint a 2014–2017-es évekre betervezett bevételeknek megfelelő összegek.

61 Rá kell azonban mutatni, hogy a felperes által említett számadatok nincsenek alátámasztva. Az említett projektek továbbá nem szerepelnek a Bizottság 2014. március 13-i határozatában. E határozat ugyanis csak az eDIGIREGION projektre vonatkozik, a Bizottság pedig egyértelműen pontosította benne, hogy nem prejudikálja a felperes részvételével zajló más támogatási javaslatokra vonatkozóan meghozandó határozatokat.

62 Következésképpen a Bizottság 2014. március 13-i határozathoz vezető magatartása és az ezen projektekre vonatkozó esetleges kár közötti okozati összefüggés nem alátámasztott.

63 A többi projektre vonatkozó ezen kérelmet tehát szintén el kell utasítani.

64 Következésképpen a felperes vagyoni kárra vonatkozó kártérítési kérelmét teljes egészében el kell utasítani.

A nem vagyoni kárról

65 Elsősorban: a felperes írásbeli beadványaiból az tűnik ki, hogy nem vagyoni kára merült fel a Bizottság magatartása miatt, amelyet a felperes lejáratásnak minősít, és amely a hitelességét és a jóhírnevét is hátrányosan érintette. Azt is hangsúlyozza, hogy a Bizottság az általa gyakorolt nyomással azért késleltette a tárgyalásra irányuló eljárásokat, hogy őt mint az európai projektekben nem kívánatos résztvevőt megbélyegezze. Kártérítés címén kéri a Törvényszék határozatának egyes bizottsági hírlevelekben történő közzétételét és azon konzorciumok tagjai számára történő közlését, amelyekben részt vett, és amelyekkel kapcsolatban a projekteket felfüggesztették vagy elhalasztották.

66 Rá kell mutatni, hogy ez a kérelem nem eredményezné a megtámadott határozat joghatásainak megszűnését, amennyiben a Törvényszék helyt adna neki. Nem ugyanarra az eredményre irányul ugyanis, mint amellyel a felperes számára a megtámadott határozat megsemmisítése iránti kereset sikeressége is járt volna, ha azt határidőn belül benyújtotta volna. Ezért ez a kérelem a fenti 46–48. pontban ismertetett ítélkezési gyakorlatra tekintettel elfogadható.

67 A felperes ezenkívül érvelése alátámasztásául arra hivatkozik, hogy a Bizottság alkalmazottai nyomást gyakoroltak, hogy kizárják őt az európai kutatási projektekből. Ismerteti többek között, hogy a Bizottsággal az eDIGIREGION projekttel kapcsolatban fennálló konfliktusa két másik projektre, konkrétan a ZONeSEC és az INACHUS projektre is kihatással volt, amelyekben a Bizottság a többi tagot tájékoztatta a felperes európai projektekben való részvétellel kapcsolatos problémáiról. Állításai alátámasztásául a felperes e-maileket mutat be.

68 A jelen esetben el kell utasítani ezt az érvelést.

69 Először: a ZONeSEC és az INACHUS projektre vonatkozó e-mailekkel kapcsolatban rá kell mutatni arra, hogy a felperes nem közölte kifejezetten, hogy melyik, magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabályt sértették meg a jelen ügyben. Azt sem bizonyítja továbbá, hogy a Bizottság ilyen jogszabály kellően súlyos megsértésének minősülő jogellenes magatartás követett volna el.

70 Ezzel kapcsolatban az INACHUS projekt koordinátora a felperes részvényesének, M. S.-nek címzett 2013. szeptember 12-i e-mailjében a Bizottság részéről elhangzott olyan megjegyzéseket említ, amelyek a felperes számára fontosak és azonnali megvitatást igényelnek. A megjegyzések tartalmát illetően

azonban nem szolgált információval. A felperes továbbá 2013. szeptember 17-én válaszul küldött e-mailjében egy szervezeti leírást küldött. Lehetséges tehát, hogy a Bizottság által tett, megvitatást igénylő megjegyzések éppen erre a kizárólag technikai jellegű témára vonatkoztak.

71 A ZONeSEC projekt keretében ugyanígy a felperes volt az, aki 2014. január 15-én e-mailt küldött a projekt koordinátorának, amelyben ismertette a korábbi gazdasági társaság, az R. és a Kutatási Végrehajtó Ügynökség között fennálló nehézségeket, és azt javasolja, hogy más vállalatok lépjenek a helyére, ha ezek a nehézségek a ZONeSEC szerződés aláírását is érintik. A projekt koordinátora ezt követően 2014. február 25-én e-mailt küldött az említett projekt résztvevőinek, amelyben megoldásra váró költségvetési nehézségekről tett említést, és jelezte, hogy ez a késedelem annak lehet betudható, hogy be kell várni a Kutatási Végrehajtó Ügynökség felperesre vonatkozó határozatát.

72 A fentiekből az következik, hogy a felperes által bemutatott iratok egyáltalán nem támasztják alá azt, hogy a Bizottság hozzáállása lejáratú lett volna.

73 Másodszor: a felperes más projektekre – a jelen esetben a ClusMED, a Global ITV és az INSO 2 projektre – vonatkozó e-maileket mutat be. Ezek a dokumentumok azonban nem relevánsak, mivel nem a felperesre, hanem annak részvényesére, M. S.-re vonatkoznak, aki a jelen keresetnek nem részese. Ezt a megállapítást nem cáfolja az az érv, hogy a felperest ért kár egészében véve kihatással van ez utóbbi személyre.

74 Harmadszor: a felperes helyteleníti, hogy az eDIGIREGION projekttel összefüggésben a Bizottság az általa gyakorolt nyomással azért késleltette a tárgyalásra irányuló eljárásokat, hogy őt megbélyegezze.

75 Meg kell állapítani, hogy a Bizottsággal folytatott tárgyalás, amelynek 2013. március 20-áig le kellett volna zárulnia, 2013 novemberében fejeződött be. Az viszont nem nyert bizonyítást, hogy a Bizottság ezen időtartam alatt megbélyegezte volna a felperest. Ellenkezőleg, a fenti 5–10. pontban ismertetett ügyiratokból az tűnik ki, hogy a Bizottság ezt az időtartamot arra használta fel, hogy a hatékony és eredményes pénzgazdálkodás érdekében az eDIGIREGION projekt részvételi feltételeire tekintettel átfogóan megvizsgálja a felperes helyzetét, tisztázza az ügy egyes elemeit, és megindokolja a felperes számára, hogy miért utasítja el a projektben való részvételét.

76 Az ügy iratai alapján meg kell állapítani, hogy a felperes nem bizonyította, hogy a Bizottság jogellenes vagy lejáratú magatartást tanúsított.

77 Következésképpen a felperesnek a jóhírnevének a Bizottság magatartása következtében történt megsértésére irányuló kártérítési keresetét el kell utasítani anélkül, hogy meg kellene vizsgálni azt, hogy a kár és az okozati összefüggés fennállásához kapcsolódó feltételek teljesülnek-e.

78 Másodsorban: a felperes a tárgyaláson jóhírnevének a megtámadott határozat elfogadásával kapcsolatos megsértése miatt felmerült, nem vagyoni kárra is hivatkozott.

79 A Törvényszék emlékeztet rá, az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjának és 48. cikke 2. §-ának együttes rendelkezéseiből az következik, hogy a keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését, valamint hogy az eljárás további részében semmilyen új jogalapot nem lehet felhozni, kivéve ha az olyan jogi és ténybeli elemen alapul, amely az eljárás során merült fel. Ugyanakkor az eljárást indító keresetlevélben korábban közvetlenül vagy hallgatólagosan megfogalmazott jogalap kiegészítéséből álló, ahhoz szorosan kapcsolódó jogalapot vagy érvet elfogadhatónak kell tekinteni (2013. július 11-i Ziegler kontra Bizottság ítélet, C-439/11 P, EU:C:2013:513, 46. pont). Valamely jogalap alátámasztása érdekében emelt kifogás esetében hasonló megoldást kell alkalmazni (2010. május 19-i Boliden és társai ítélet, T-19/05, EU:T:2010:203, 90. pont).

80 A jelen esetben a felperes által hivatkozott érv, miszerint a megtámadott határozat következtében nem vagyoni kár érte, nem állapítható meg a keresetlevélből, és nem alapul olyan jogi és ténybeli elemen, amely az eljárás során merült fel. Nem beszélhetünk továbbá korábban megfogalmazott jogalap kiegészítéséről sem. A keresetlevélben hivatkozott és a fenti 65–76. pontban megvizsgált nem vagyoni kárt ugyanis a Bizottság magatartása miatt, nem pedig a megtámadott határozattal összefüggésben hozta fel.

81 Következésképpen a megtámadott határozat meghozatalával összefüggésben felmerülő nem vagyoni kárra alapított kifogást mint újat, és ezért mint elfogadhatatlant az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 48. cikkének 2. §-ának megfelelően el kell utasítani.

82 Mindenesetre még ha azt is feltételezzük, hogy nem új érvről van szó, meg kell állapítani, hogy a felperes kérelme e tekintetben nincsen összegszerűen megállapítva, sőt közvetett módon annak megállapítására irányul, hogy az eDIGIREGION projektben való részvételét nem kellett volna elutasítani. Másképpen fogalmazva az ilyen kérelem lényegében az amiatt elmaradt eredmény elérésére irányul, hogy a felperes a megsemmisítés iránti kérelmét késedelmesen nyújtotta be. E kérelem ily módon a fenti 46–48. pontban ismertetett ítélkezési gyakorlat értelmében szorosan kapcsolódni látszik a megsemmisítés iránti kérelemhez, és azt ezen ítélkezési gyakorlat alapján csak elutasítani lehet.

83 Azonkívül a felperes nem szolgáltat bizonyítékot jóhírnevének a megtámadott határozat következtében történt megsértése alátámasztására. E tekintetben a projektben való részvételét elutasító, jóllehet kedvezőtlen határozat önmagában véve nem tekinthető a jóhírnevét sértő határozatnak. Az ilyen határozat meghozatalához kapcsolódó következmények hozzátartoznak azokhoz a kockázatokhoz, amelyeknek minden tájékozott gazdasági szereplő ki van téve, ha ilyen eljárásban részt vesz. Következésképpen a megtámadott határozathoz állítólagosan kapcsolódó jóhírnévsértés nem nyert bizonyítást.

84 Ezért a Bizottság magatartásához, illetve a megtámadott határozathoz kapcsolódó nem vagyoni kár megtérítése iránti kérelmet el kell utasítani.

85 A fentiek összességéből az következik, hogy a felperes kártérítési kérelmét teljes egészében el kell utasítani anélkül, hogy helyt kellene adni az igazságügyi szakértő kirendelésére és szakértő kijelölésére vonatkozó kérelmének, valamint a koordinátorok tanúvallomásának beszerzésére irányuló pervezető intézkedés iránti kérelmének. A Törvényszék jelen ítéletének közzétételére vonatkozó kérelmét szintén el kell utasítani.

86 A jelen keresetet ezért teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

87 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (1) bekezdése alapján a Törvényszék a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (hatodik tanács)

a következőképpen határozott:

1) A Törvényszék a keresetet elutasítja.

2) A Törvényszék a Holistic Innovation Institute, SLU-t kötelezi a költségek viselésére.

Frimodt Nielsen Dehousse Collins

Kihirdetve Luxembourgban, a 2016. május 12-i nyilvános ülésen.

Aláírások